

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ:

Σ. Αυγερινού, Επίκ. Καθηγήτρια Ε.Μ.Π.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΝΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΣΕ ΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
ΑΠΟ ΤΟ ΜΠΟΓΙΑΤΙ ...ΣΤΗΝ ΑΝΟΙΞΗ

ΦΩΤΕΙΝΗ ΣΤΕΦΑΝΗ
ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ Ε.Μ.Π.

ΑΘΗΝΑ, ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2000

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το αντικείμενο της εργασίας αφορά την εξέλιξη της περιοχής της Ανοιξης (ή του Παλαιού Μπογιατίου σύμφωνα με την παλιά ονομασία) του Νομού Αττικής. Το πρόβλημα προς διερεύνηση, είναι η προσέγγιση και ερμηνεία της διαδικασίας του μετασχηματισμού ενός αγροτικού οικισμού σε αστική περιοχή.

Η εργασία αποσκοπεί:

- α) στην καταγραφή της εξέλιξης των γεωγραφικών χαρακτηριστικών και της δυναμικής της αστικής ανάπτυξης.
- β) στην εξήγηση των μηχανισμών μετασχηματισμού και την κατανόηση του τρόπου αλλαγής της περιοχής.
- γ) στην ερμηνεία της σύνθετης σημερινής ταυτότητας της περιοχής.

Η διατύπωση του αντικειμένου συνδέεται με ορισμένες υποθέσεις. Η βασική υπόθεση συνίσταται στη γεωγραφική μεταβολή που συντελείται την τελευταία εικοσαετία στην περιοχή και που καταγράφεται σε χωρικό, δημογραφικό, και κοινωνικό-οικονομικό επίπεδο. Επιμέρους υπόθεση αποτελεί το γεγονός ότι ο χρονικός συνδυασμός των θεσμικών ρυθμίσεων οριοθέτησης των οικιστικών ενοτήτων της Ανοιξης, στα μέσα της δεκαετίας του 1970 (1976 και 1977), και της εξόδου τμήματος των κατοίκων του Πολεοδομικού Συγκροτήματος Πρωτεύουσας (Π.Σ.Π.) που αναζητά καλύτερες συνθήκες κατοίκησης στις περιφερειακές περιοχές αυτού, ενίσχυσε την οικιστική ανάπτυξη και συνέβαλε στον μετασχηματισμό της περιοχής από αγροτική σε αστική.

Το μεθοδολογικό σχήμα που ακολουθήθηκε για την απόδειξη των υποθέσεων εστιάσθηκε κυρίως στην προσέγγιση της περιοχής μελέτης ως περιέχοντα χώρο και βασίσθηκε σε τρία στάδια:

- α) στην αναλυτική παρατήρηση και περιγραφή των γεωγραφικών φαινομένων
- β) στην διερεύνηση των συσχετίσεων των γεωγραφικών φαινομένων
- γ) στην αναζήτηση των αιτιωδών σχέσεων και ερμηνεία του μετασχηματισμού του χώρου.

Στο στάδιο της περιγραφής των απλών γεγονότων-φαινομένων, διαγράφεται η γενική εικόνα της ποιότητας του χώρου. Στο στάδιο των συσχετίσεων δοκιμάζονται οι υποθέσεις εργασίας μέσα απο τις σχέσεις- συσχετίσεις των φαινομένων. Τέλος στο τρίτο στάδιο, εξηγούνται τα επιμέρους και τα συνολικά συμπεράσματα τα οποία και οδηγούν στην κατανόηση των μηχανισμών μεταβολής και στην ερμηνεία του γεωγραφικού μετασχηματισμού.

Για την μελέτη και διερεύνηση των συσχετίσεων των γεωγραφικών φαινομένων έγινε δειγματοληπτική συλλογή στοιχείων από πρωτογενείς πηγές και συγκεκριμένα τους εκλογικούς καταλόγους, το δημοτολόγιο, το αρχείο διαχείρισης ηλεκτροδοτούμενων ακινήτων της κοινότητας και το υποθηκοφυλακείο. Οι πληροφορίες *δομήθηκαν με ενιαίο τρόπο* σε μια δειγματοληπτική βάση πληροφοριών και σχημάτισαν ένα ευνοϊκό πλαίσιο για την επεξεργασία και την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Η μεθοδολογική αυτή προσέγγιση αφορά βέβαια την προσπάθεια εξαγωγής κάποιων ποσοτικών συμπερασμάτων αλλά κυρίως εστιάζει στην ανάκλαση των ποιοτικών ενδείξεων του εξεταζόμενου μετασχηματισμού.

Το γενικό συμπέρασμα που καταγράφεται για την περιοχή της Ανοιξης είναι πως η μορφή και τα περιεχόμενα του χώρου, η δημογραφία και η οικονομικο-κοινωνική δομή άλλαξαν. Η αγροτική περιοχή μετασχηματίστηκε σε αστική περιοχή. Από το στάδιο των συσχετίσεων φάνηκε καθαρά πως η ποιοτική αυτή μεταβολή συνδέεται άμεσα με τους νέους κατοίκους που ήρθαν στην Ανοιξη μετά το 1980 και χαρακτηρίζονται από αστικό τύπο κοινωνικής συμπεριφοράς. Η εισροή των νέων κατοίκων με τα αστικά χαρακτηριστικά, με την αστική απασχόληση που επιζητεί βελτιωμένες συνθήκες κατοίκησης, φάνηκε ότι ενισχύει σημαντικά την αλλαγή της ταυτότητας της περιοχής. Η δημογραφική μεταβολή που σημειώνεται στη βάση της απασχόλησης, αποτελεί έναν βασικό μηχανισμό μετασχηματισμού των περιεχομένων του χώρου.

Τα ερωτήματα όμως που έμειναν αναπάντητα μέχρι το στάδιο αυτό της εργασίας και οφείλουν να απαντηθούν στο μέλλον είναι:

Ποιά η προέλευση του νέου αυτού πληθυσμού που ήρθε στην Ανοιξη μετά το 1980? Ποιός ο μηχανισμός της μεταβολής στην βάση της προέλευσης των νέων κατοίκων? Το σημαντικό ποσοστό των νέων κατοίκων με καταγωγή τις συνοικίες του Πειραιά φανερώνει κάτι?

Η μέχρι πρόσφατα ασκούμενη πολιτική γης ή η απουσία άσκησης αυτής έχει επιφέρει αρνητικές επιπτώσεις? Καταγράφεται σήμερα αυθόρμητη ανάπτυξη χωρίς την απαραίτητη υποδομή και τάσεις ανεξέλεγκτης συγκέντρωσης υπερτοπικού εμπορίου στον βασικό οδικό άξονα, γεγονός που συντείνει την διάσπαση της συνοχής και της λειτουργικότητας του αστικού χώρου. Το ερώτημα που επομένως τίθεται είναι αν η συνεχιζόμενη εξέλιξη στην άμεση αλλά και ευρύτερη περιοχή είναι δυνατόν να επιφέρει δυσμενείς επιπτώσεις για τους κατοίκους και χρήστες της Ανοιξης.

